

POMOČ PRI ODLOČITVAH Niko Kostjukovskij

Štefka Fakuč, 90 let, iz Doma upokojencev Nova Gorica se je že cepila

Foto: MMC RTV SLO

Pri Zdrženju Invalidov – Forumu Slovenije, so z **dežurno službo psihosocialne pomoči in opore že lani od 16. marca** naprej veliko prispevali k razreševanju kriz, težav in konfliktov vseh ranljivih skupin, še zlasti invalidov. V času božičnih in novoletnih praznikov, pa so se na dežurno službo združenja obračali številni s svojimi vprašanji povezanimi s cepljenjem.

Na stalni dežurni številki združenja 041 381 679, ki deluje vsak dan v tednu med 8. in 21. uro (tudi ob koncih tedna in praznikih) ter na e-naslovu info@zifs.si, bodrijo številne občanke in občane, da se, čim bo mogoče, cepijo, ne glede na različne komentarje, ki smo jim bili priča v zadnjih dneh.

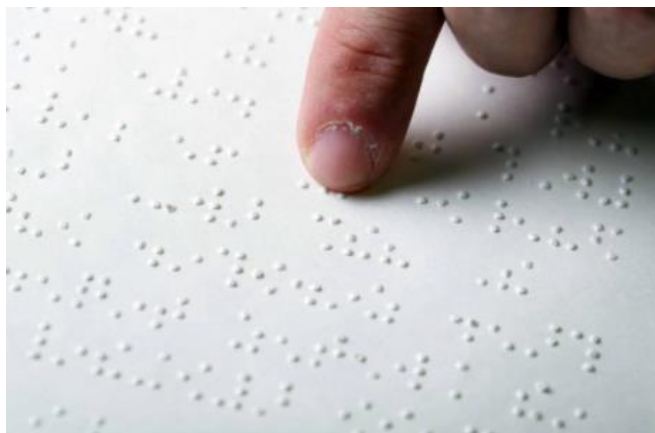
Kot pravi dežurni svetovalec in predsednik združenja, sociolog in psihoterapevt, Borut S. Pogačnik: »Le s precepljenostjo, ki mora znašati med 60 in 70 odstotki prebivalstva, bomo zmogli v državi uvesti »normalno« stanje, kar zadeva gospodarstvo in vse druge segmente naše družbe«.

Združenje si je v desetih mesecih svetovanja in pomoči ranljivim skupinam, zlasti tudi na terenu, pridobilo veliko zaupanja, ki ga bo tudi upravičilo v naslednjem obdobju, ko bodo zaradi posledic covid-19, stiske ljudi še veliko večje, je opozoril B. Pogačnik.

Pričakujejo, da bo delo združenja tudi primerno ocenjeno s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, saj je osupljivo, da takšni službi, ki je celo pričela z delom za ranljive skupine že prvi dan epidemije, ko še nihče ni, ni bila do zdaj dodeljena kakšna pomoč. Sodelavci združenja, so celo slišali, da njihove organizacije baje ni niti med prejemniki finančne pomoči, po pravočasno dani vlogi, za ta namen. Upajo, da gre le za pomoto!

BRAJICA ŠE VEDNO POPULARNA

Matej Žnuderl

Svetovni dan brajice

Foto: ZDSSS

Ob **svetovnem dnevu brajice**, 4. januarja, na Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije, poudarjamo številne pozitivne posledice uvedbe **brajice kot uradne pisave za slepe** (v Evropi od leta 1878, v Združenih državah Amerike pa od leta 1917) v življenju in delu slepih. Dostop številnih leposlovnih in strokovnih del, kakor nenazadnje tudi vsakodnevnih informacij je slepim na podlagi dostopne pisave – brajice - **prinesla tisti intelektualni in kulturni razvoj**, ki jim omogoča enakopravnejše vstopanje v vsakodnevno življenje, usposabljanje, delo in nenazadnje širšo družbeno stvarnost. Brajica je tako posebna pisava, ki je sicer podrejena slovenščini, vendar predstavlja tudi tisti kulturni okvir, ki približa leposlovje, strokovno literaturo in informacije slepim v njim dostopni tehniki.

Na zvezi **izdajamo 5 časopisov v brajici, v brajico natiskamo cca. 130 knjig v približno 400 zvezkih na leto**, kar pa niti od daleč ne zajema celotne knjižne produkcije v Sloveniji, ki znaša skoraj 6.000 knjig na letni ravni. Kljub brajici in tehnološkemu napredku v smislu **uporabe različnih tehničnih pripomočkov** (tudi v smislu dostopa do brajevih vrstic, ki jih od lanskega 1. junija lahko slepi prejmejo na vsakih 5 let), na Zvezi zaradi pomanjkanja sredstev in prostora ne moremo natisniti vseh pripravljenih knjig za brajico, prav tako pa nimamo zadostnega prostora, da bi knjige v brajici hranili.

Brajica ni stvar preteklosti, na Zvezi na podlagi izkušenj ugotavljamo, da ni. Opažamo **večji interes in porast uporabe brajice**. Ne samo zaradi tiska knjig ali časopisov v brajici, ampak predvsem zaradi hitrejšega dostopa do informacij na svetovnem spletu, ki so slepim dostopne preko brajeve vrstice, ter zaradi pogostejše uporabe brajice na embalaži zdravil ali drugih produktih širše uporabe. Vsa navedena dejstva nakazujejo potrebo po več sredstvih za pretvorbo različnih informacij (trajnejših in vsakodnevnih) v brajico, kakor tudi potrebo po večjem depozitnem prostoru za trajne tiskovine v brajici, kar smo na Zvezi izkazali v obliki potrebe po Kulturno informacijskem središču slepih in slabovidnih Slovenije na cca. 2.500m².

Zveza že več kot 100 let od leta 1918 organizirano skrbi za pravice in potrebe slepih, tudi v obliki promocije in uporabe brajice, ki je bila od začetka izvajana ročno s pomočjo prostovoljskega dela dam, ki jih je organizirala **Minka Skaberne**, od petdesetih let prejšnjega stoletja pa se je pričelo obdobje brajevega tiska s pomočjo tiskarskih strojev, kar počnemo še danes.

Naša prizadevanja bomo v prihodnje usmerjali v reševanje prostorskih in finančnih rešitev, da **bomo lahko med mlajšimi slepimi popularizirali rabo brajice**. Predvsem pa se bomo na podlagi Zakona o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij osredotočali na dostopnost informacij na svetovnem spletu ter mobilnih napravah, do katerih slepi dostopajo s pomočjo brajeve vrstice.

POMEN BRANJA V RAZLIČNIH ŽIVLJENJSKIH OBDOBJIH

Doc. dr. Aksinja Kermauner

Foto: Pedagoška fakulteta

Doc. dr. Aksinja Kermauner je znana slovenska pesnica in pisateljica, avtorica številnih slovenskih knjig za mlade in odrasle. Poznamo jo tudi kot nekdanjo predsednico Društva slovenskih pisateljev. V letu 2020 je pri Mladinski knjigi izšla njena zadnja knjiga o prigodah avtomobilčkov z naslovom »**Avtomobilska mularija**«. V sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije pa je izšla njena poučna pravljica »**David: Misija Beethoven**«, ki otrokom predstavi velikega skladatelja.

Neposredno v živo v sredo, **13. januarja**, v kontaktni oddaji **Odprta dlan** med **10.30** in **11.15** uro, pa jo boste lahko poslušali v pogovoru z voditeljem Borutom Pogačnikom na valovih **Radia Zeleni val**. V oddaji se boste tudi potegovali za **lepe knjižne nagrade**. Številka v studiu za vaše klice je **01 786 0 400**. Prisluhnite zanimivi oddaji na frekvencah **93,1, 97 in 105,30 MHz**, ko bosta govorila o pomenu branju, slovenskih literarnih delih in tudi o njeni slikanici »**David: Misija mogoče**«, ki je bila v decembru 2020 sprejeta v IBBY zbirko knjig za otroke s posebnimi potrebami 2021. (kl)

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na **041 381 679**, vse dni v tednu med **8.00** in **21.00** uro
ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Zdrženja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od **16. marca 2020** naprej in je v tem času pomagala že več kot **1.000** ljudem.

Nekaj poberkov iz dežurne svetovalne službe:

- Takoj, ko smo se vključili v aktivnosti glede cepljenja, nas je poklicala gospa Marjeta iz Ljubljane, ki jo je zanimalo, ali je priporočljivo, da se cepi, kljub temu, da je nedavno obolela za vnetjem obraznega živca. Svetovali smo ji, da se obrne na svojega nevrologa in tudi na predstojnika Fakultete za farmacijo, ki je podrobneje seznanjen z mogočimi posledicami cepljenja v primeru obstoječe nevrološke bolezni oziroma nedavne akutne težave. Predvsem, kar zadeva cepljenje pri njeni relativno visoki starosti, bo še posebej izvedela na Fakulteti za farmacijo, kjer so tudi zelo dostopni za različna vprašanja v zvezi s to specifikom;
- Predzadnji dan leta 2020 pa sta med drugim izstopala tudi oče in sin, ki imata obilico težav. Oče, ki bo kmalu star 67 let, in nima nobenih posebnih bolezni ter tudi ni v rizični skupini glede covid-19 ter sin, ki pa je pol mlajši, vendar ima obilico težav s prekomerno telesno težo in tudi s prisilnimi

motnjami, ki ga spremljajo že od osnovne šole naprej. Že v osnovni šoli je namreč imel težave z disleksijo ter tudi zato ni mogel dokončati srednje šole, čeprav je to poskušal na dveh šolah, a mu ni uspelo. Njegova težava je huda kompulzivna motnja, ki ga sili k stalnemu hranjenju s čokolado. Sploh ne more spremljati tv programa in brati časopisov, če obenem ne uživa čokolade. To je z leti prineslo tudi dvakrat večjo težo, kolikor meri čez meter. Glede kompulzivnih motenj, smo mu svetovali, da se obrne na dr. Mojco Drnovšek, ki vodi ambulanto za tovrstne motnje, in ki je bila pred leti že dvakrat tudi gost naših oddaj. Ker pa nima drugih posebnih težav z zdravjem, smo mu tudi glede cepljenja svetovali, naj se obrne na svojega lečečega zdravnika, ker je po njegovem mnenju, edina težava samo v telesni teži;

- Gospa iz okolice Kopra je po smrti moža in desetih letih negovanja popolnoma izčrpana in potrta. Pojavili so se psihosomatski simptomi, ki se kažejo v povišanem pritisku ter anksioznosti, ki jo zlasti občuti ob različnih nenapovedanih dogodkih. Posebej so se ti simptomi množili v mesecu decembru, ko so spomini na vsa težka obdobja in dogodke, postali prav nadležni. Prejema že medikamentozno terapijo, kar zadeva visoki pritisk, sicer pa si želi, da bi se lahko večkrat pogovarjala z nami, ker je prebrala, kako tenkočutni smo do vseh bolnikov in invalidov;
- Žena (72 let) in mož (78 let) iz Ljubljane imata nešteto bolezni. Omenila sta tudi, da imata številne alergije in ne veda, kdaj bi se cepila in katero cepivo je boljše, od Pfizer-BioNTech ali Moderne? Na temelju podatkov o cepivu Moderna, smo jima svetovali, da bo morda za njiju to bolje, vendar naj se posvetujeta s svojim lečečim zdravnikom.

INVALIDI POGREŠAJO SREČANJA

Borut Pogačnik

Dragica Mirnik

Foto: D.M.

V nedeljo, **10. januarja**, bo v oddaji za invalide **Sončni žarek** na **Radiu Celje** ob **19.15 uri** gostja oddaje **Dragica Mirnik**, predsednica **Medobčinskega društva invalidov iz Celja**, ki pokriva več občin in ki ima včlanjenjih okoli 1.000 invalidov. V oddaji, ki smo jo posneli včeraj, bo spregovorila o izvajanju dela posebnih socialnih programov, ki jih je, kljub epidemiji, to društvo uspelo izvesti.

Povedala je tudi, **kako člani zelo pogrešajo medosebne stike** ter da bo tudi v letošnjem letu poskušala, ko bodo razmere dopuščale, organizirati posebno srečanje, kot je bilo lani na Brezjah. Sicer pa **v društvu dežurajo vsak ponedeljek in sredo dopoldan**, lahko pa jo člani pokličejo tudi na njeno mobilno številko, ki je 051 302 112 in se z njo pogovorijo o vseh zadevah, ki jih zanimajo oziroma da rešijo tudi kakšne večje probleme.

Dragica Mirnik je tudi v letošnjem letu polna optimizma in veselega pričakovanja, da se po umiritvi epidemije, prične delo z invalidi na prejšnji in učinkovit način, kot so ga razvili v njihovem društvu.

Oddajo lahko poslušate na frekvencah med 19.15 in 19.45 uro: **95,1, 95,9, 100,3 in 90,6 MHz**.

IZDAJA TIPANKE »UGANKE ZA RADOVEDNE PRSTKE«

Virtualna predstavitev ročno izdelane tipanke

Foto: Facebook

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper je tudi letos, ob koncu leta, tradicionalno izdala publikacijo. Tokrat posebno. Moči so združili z **doc. dr. Aksinjo Kermauner** s Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem, Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih Koper, Zavodom za prestajanje kazni zapora Koper in **mag. Ino Sulič**, ki je angažirala svoje sodelavce, učitelje osnovne šole Pier Paolo Vergerio il Vecchio. 16. decembra letos so tipanko virtualno predstavili na Facebooku.

Glede na to, da je didaktičnih pripomočkov in tipank za slepe otroke zelo malo, so se po prvemu projektu "**S prsti do znanja**", v kateremu so v isti zasedbi **izdelali preko 100 prilagojenih igrac**, odločili **izdelati tipanko** in jo podariti splošnim knjižnicam ter društvom slepih in slabovidnih.

Ročno izdelana **tipanka je izšla v 120 izvodih**, izdelovalo pa jo je 15 učiteljev z zunanjim sodelavcem in skupino 8 – 9 pripornikov. Učiteljice in priporniki so bili zelo veseli, da so lahko sodelovali pri izdelavi tipank. Ponosni so, še bolj pa navdušeni, da so lahko osrečili toliko slepih otrok. Pred dnevi so v okviru dobrodelnega projekta **Hladilnik toplega srca** že razveselili Center CIRIUS Vipava, kateremu so podarili dve tipanki.

Tipanke so izdelane v skladu z vsemi načeli, ki jih izdelava take knjige zahteva. Vsak posameznik je **za izdelavo ene tipanke porabil približno 20 ur dela**.

Knjigice so izdelane iz različnih materialov, od lesa, papirja, gumi mase, do bleščic, trakov ... Pomembno je, da so materiali močnih in izstopajočih barv, saj jih slabovidni in slepi z ostankom vida zaznavajo in vidijo bolj izrazito kot pa temne barve, slepi pa lahko otipajo različne površine.

Januarja pričenjajo z izdelavo prilagojenih igrac za Center CIRIUS Vipava. Sicer pa več o tem v sredini Odprti dlani, kot smo napovedali na 3. strani. (kl)

DOBRO DELO, DOBRO ODMEVA!

Niko Kostjukovskij

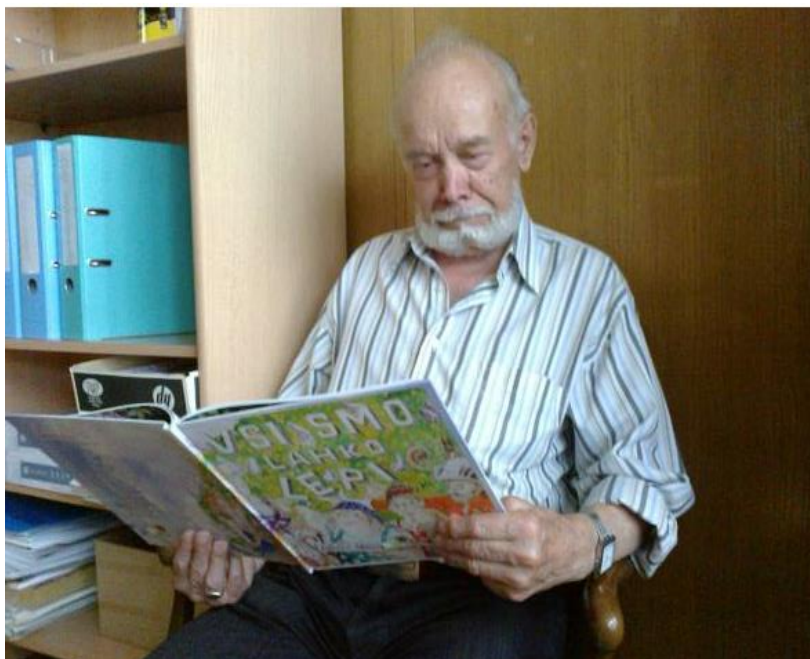

Foto: Delo (29.12.2020)

O dežurni službi **Združenja Invalidov – Foruma Slovenije**, so v zadnjih tednih veliko pisali ali sporočali slovenski mediji, saj praktično v tem času ni nikogar, ki bi dajal oporo ranljivim skupinam, zlasti kar zadeva psihosocialno svetovanje glede cepljenja.

Ministrstvo za zdravje, očitno, lani sploh ni razmišljalo o kakšni taki pobudi, zato je bilo dobro, da se je to organiziralo prav v Združenju Invalidov – Forumu Slovenije. Med drugimi so o tem poročali: Radio Ognjišče, DELO, Demokracija, Nova24TV, ter drugi mediji in lokalne radijske postaje. Radio Zeleni val pa je v zvezi s tem imel kar dve informativni oddaji na to temo.

PRISLUHNIMO TIŠINI: INVALIDI V ČASU EPIDEMIJE Povzeto iz rtv slo

Gost oddaje bo tudi Jože Kovačič-Jojo

Foto: B.P.

O izkušnji s koronavirusno boleznijo je spregovoril Emir Okanović, ki se vse življenje spopada s cerebralno paralizo. Epidemija je tudi sicer med invalidi izzvala številne osebne stiske.

Zato so **invalidske organizacije** na tem področju povečale obseg dela, uvedle SOS-telefone in druge načine, na katerem skušajo pomagati. Preverili smo tudi storitve **Združenja invalidov – Foruma Slovenije** in Klicnega centra za osebe z okvaro sluha. Senzorni invalidi so nas opozorili, da ne javna in ne komercialne televizije svojih vsebin ne zagotavljajo s sočasnim podnaslavljanjem, k čemur jih obvezuje direktiva Evropske unije o avdiovizualnih medijskih storitvah. Čeprav je stara že celo desetletje, je Evropska komisija novembra sprožila postopek proti 23 članicam, vključno s Slovenijo, ker se to ne izvaja. Preverili smo tudi, kako invalidi doživljajo kršenje ukrepov posameznikov za zaježitev širjenja okužb. Z osebnimi asistenti pa o izzivih pri izvajanju njihovega dela za najtežje invalide v državi.

Oddaja bo na sporedu v soboto, 9.1.2021 ob 14.35 uri na TV SLO 1. Ponovitev oddaje pa bo v petek, 15.1.2021 ob 15.00 uri na TV SLO 1.

OBETAJO SE SPREMEMBE PRI OSEBNI ASISTENCI

Borut Sever

Foto: arhiv ZIFS

Dviguje se vstopni prag iz **30 ur na 40 ur tedensko**, na novo se opredeljuje s čim se **osebna asistenca** izključuje, **med izvajalci osebne asistencije se črta** samostojne podjetnike in dodaja društva ter uvaja pogoj vsaj dveh let izkušenj s področja izvajanja osebne asistencije. Za osebne asistente samostojne podjetnike uvaja omejitve ur na obseg, kot velja za zaposlene, za asistente po pogodbi civilnega prava (podjemni pogodbi), za začasno in občasno delo dijakov in študentov ter za začasno ali občasno delo upokojujencev in sicer za čas nadomeščanja redno zaposlenih osebnih asistentov, pa na največ 500 ur v koledarskem letu. Osebno asistenco uporabniku lahko po predlogu izvaja največ en družinski član (drugi osebni asistenti, ki so hkrati družinski člani lahko opravljajo delo osebnega asistenta, dokler se uporabniku ne zagotovijo drugi osebni asistenti, vendar ne dalj kot 6 mesece po uveljavitvi sprememb).

Izvajalec osebne asistencije **bo moral izvajati osebno asistenco za najmanj 10 uporabnikov**, imeti bo moral zaposlenega strokovnega vodjo za izvajanje osebne asistencije, ki ima opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva, ter na vsakih nadaljnjih 3.480 opravljenih ur storitev osebne asistencije na mesec zaposlovati še po enega usklajevalca osebne asistencije. Določa se, da v primeru, da izvajalci programe osebne asistencije izvajajo manj kot štiri leta, usposabljanja za njihove osebne asistente in uporabnike organizira in izvaja Socialna zbornica Slovenije. Usposabljanje članov strokovnih komisij organizira Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo. V postopku za uveljavljanje osebne asistencije se po novem zahteva tudi dokazila

o stopnji in vrsti invalidnosti in zdravstvena dokumentacija, ki dokazuje vlagateljevo potrebo po osebni asistenci.

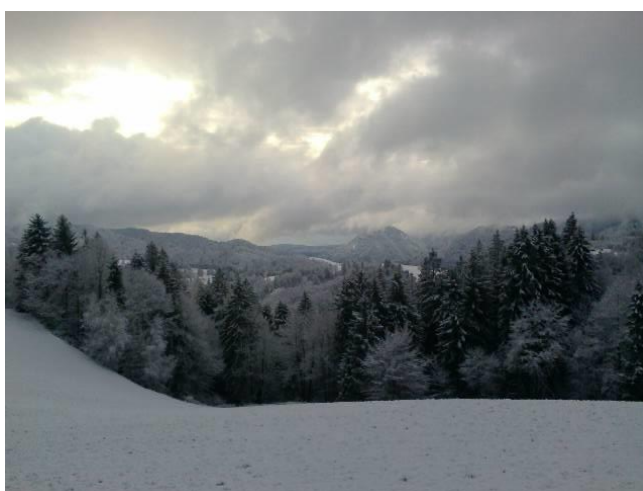
Mnenje o obsegu ur in vrsti storitev osebne asistencije poda dvočlanska strokovna komisija, ki deluje v okviru Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo, sestavljena iz izvedencev strokovnjakov s področja socialnega varstva ter s področja zdravstvenega varstva, pri čemer se ne vključuje več strokovnjakov – predstavnikov uporabnikov po vrsti invalidnosti.

Uvaja se **ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije**, ki se izvede po uradni dolžnosti najkasneje v roku petih let od datuma pridobitve pravice do osebne asistencije. Koordinator lahko pri posameznem uporabniku predlaga ponovno oceno tudi pred tem, če v nadzoru zazna spremenjene potrebe uporabnika po vrstah in obsegu ur storitev osebne asistencije ali druge okoliščine, ki utemeljujejo ponovno oceno. Pri uporabnikih osebne asistencije, ki imajo pravico do 40 ur osebne asistencije ali manj, se sproži postopek ponovne ocene v roku enega leta, pri ostalih uporabnikih, ki imajo pravico nad 40 ur osebne asistencije, pa se po uradni dolžnosti sproži postopek ponovne ocene najkasneje v roku dveh let od pričetka veljavnosti sprememb zakona.

Globa od 250 do 2.500 evrov se uvaja tudi za uporabnika in osebnega asistenta, ki izvajalcu osebne asistencije namenoma posredujeta neresnične podatke o opravljenih urah osebne asistencije. **Uvaja se tudi nadzor**, ki ga izvaja delovna inšpekcija. Izvajalci osebne asistencije, ki po novem ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev statusa izvajalca osebne asistencije, se lahko v roku 6 mesecev, oziroma 1 leta (za tiste, ki imajo več kot več kot 30 uporabnikov) preoblikujejo oziroma izpolnijo pogoje.

Spremembe naj bi se začele uporabljati 1. aprila 2021. Predlog je v javni razpravi do 25. januarja, tako da bomo po novem letu organizirali sestanek delovne skupine za osebno asistenco, kjer lahko sodelujejo vse zainteresirane članice, vaše predloge, pripombe in stališča pa pričakujemo najkasneje do četrтка 21. januarja, da jih vključimo v pripombe NSIOS.

NAŠI BRALCI PIŠEJO IN FOTOGRAFIRAJO BELA ZIMA

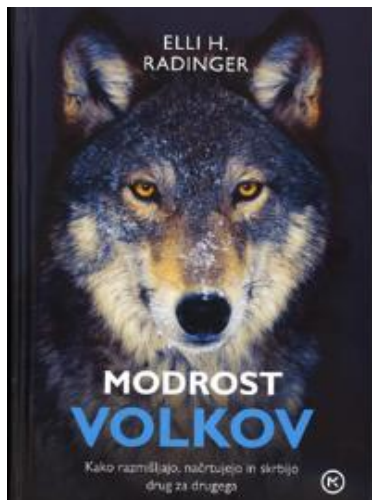
Prava zimska pravljica

Foto: T.M.

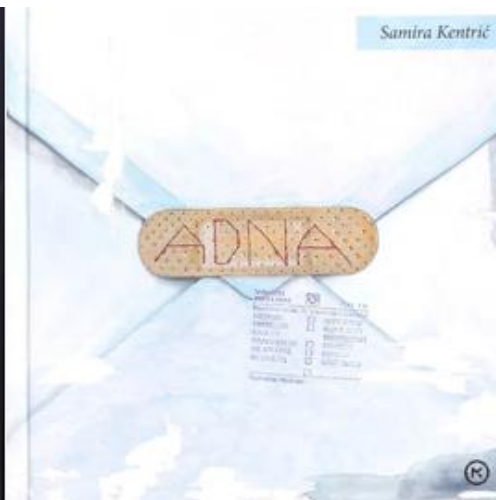
Bralec časopisa Sporočevalec je velik ljubitelj zime in snega. Pravi, da mu je trenutna zima prinesla spomin na »pravo zimo« s snegom. Žal mu je edino to, da bo moral letos izpustiti smučarsko sezono, katere se veseli vsako leto. Zdravje je le na prvem mestu.

KNJIŽNI NOVOSTI
KOLIKO SVETOV JE ŠE OB NAŠEM?
Borut Pogačnik

Elli H. Radinger

Samira Kentrić

Foto: ZIFS

Mladinska knjiga Založba je decembra izdala dve zanimivi knjigi. Obe pa imata tudi nekaj skupnega. **Elli H. Radinger** piše v svoji knjigi **Modrost volkov** o svetu te živalske vrste, kjer nas preseneča z različnimi navadami in odnosi v volčjih kardelih in opozarja na težavni odnos, razpet med ljubeznijo in sovraštvom do teh živali. Da, odnos je bil in je še izjemno zapleten, saj vemo, da spadajo volkovi med zveri, ki pa v modernem svetu niso niti najmanj priljubljene. Četudi baje fizično še ne ogrožajo človeka, pa kljub temu sejejo strah tudi po naših pokrajinah, zlasti tam, kjer so odročne kmetije in morajo ljudje po opravkih skozi gozdove ali tik ob njih, da ne govorimo o pašnih živalih, katere volkovi tudi pri nas redno napadajo in jih velikokrat tudi tako poškodujejo, da trpijo dneve in tedne.

Nenazadnje smo lahko v hrvaškem Jutarnjem listu, 23. decembra, prebrali kako v podnožju Velebita starejši francoski par goji volkove in celo poskuša vzrediti vrsto mešanca z različnimi psi, kar povzroča hudo gorje živalim na Velebitu.

Seveda pa ni volkovom mogoče odreči inteligence, pomembne strukture v kardelu, skrbi za naraščaj in onemogle živali, toda kljub temu, pa vemo, da nekaj podobnega, seveda v manjši meri, srečamo tudi pri drugih vrstah sesalcev. Celotne vrane so zelo inteligentne in tudi njih ne ljubimo preveč, še posebej pa ne njihovega »petja«.

Toda, kot pravijo kvantni fiziki, je vse na tem svetu povezano in vse s čemer se srečujemo, nas spreminja. Neke reči na bolje neke pa na slabe. To pa seveda ne velja samo za odnos do živali, ampak tudi med ljudmi...

Kar zadeva drugo knjigo **Adna Mladinske knjige Založbe**, ki jo je napisala **Samira Kentrić**, pa bi lahko rekli; zanimivo in tragično hkrati. Tudi svet migrantov in žrtev vojne v Bosni je svet, ki ga ne (s) poznamo in ga velikokrat nočemo poznati.

Kruta usoda komaj rastoče deklice, ki je bila zaradi razmer v tem delu naše bivše države, napotena z drugimi migranti v Nemčijo, je na nek način dokument in potrditev, kako travme v letih otroštva vplivajo na življenje odrasle ženske. O tem delu ni bilo v naših književnih listih veliko pisanega, čeprav se mi zdi da bi bilo to več kot potrebno.

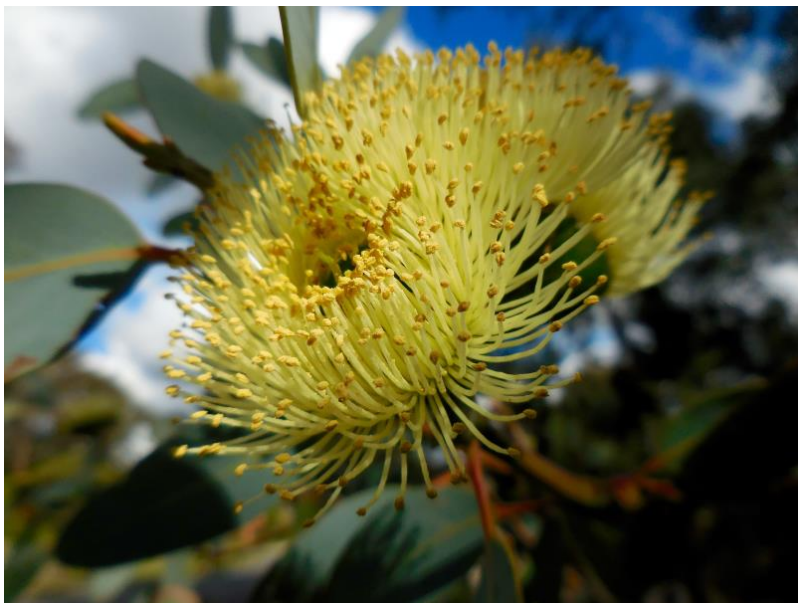
Vsak tak otrok nosi veliko breme, ki ga verjetno nikoli ne bo mogel odložiti.

Ruski svetnik Sveti Tihon je v daljnem 18. stoletju videl vsakogar izmed nas kot popotnika. Ali kakor je dejal, «vsak, kdor živi na zemlji, je popotnik.» To popotništvo pa je lahko tudi vsiljeno in del drame tuzemskosti.

Na nek način dve različni knjigi, toda po zakonu sinhronicitete nam pridejo pod roke prav v času, ko je to potrebno.

NOVICE IZ AVSTRALIJE

Dopisnica Metka Jakšič iz Avstralije

Eukaliptusov cvet (avgust 2020)

Foto: M.J.

S poletjem je v naše kraje prišlo tudi upanje in sončni žarki, ki preganjajo covid-19. Vse se zdi kot, da bi življenje steklo naprej tako kot nekoč, a je prisoten tudi občutek, da trenutno olajšanje ne bo trajalo dolgo. Tako marsikdo poskuša nadomestiti zamujeno. Rekreativne točke so veliko manj obiskane kot so bile v času omejitev in ljudje večinoma preživljajo čas z nakupovanjem ter načrtujejo počitnice. Ob tem se marsikdo spominja dogodkov, ki so zaznamovali iztekajoče se leto.

Ob tej priložnosti se spomnimo tudi **nekaterih izumov**, ki so jih svetu prispevali **avstralski izumitelji**:

- Električni vrtalnik (1889).
- Elektronski srčni spodbujevalnik (1928), ki pomaga vzdrževati normalni srčni ritem.
- Medicinska uporaba penicilina (1939).
- Črna skrinjica (1958), snemalnik poleta, ki ni črne, temveč oranžne barve. Je neuničljiv in postane dragoceni vir informacij o poletu, ki se je končal tragično.
- Plastična stekla za očala, ki so odporna na praske (1960).
- Ultrazvok (1961), način slikanja, ki uporablja visoko frekvenčne zvočne valove in njihove odmeve. Podobno tehniko, ehlokacijo, uporabljajo netopirji, kiti in delfini.
- Bionično uho, oz. kohlearni (polžev) vsadek (1979), stimulira slušni živec, da celo gluhi ali težje naglušni lahko ponovno slišijo.
- CPAP maska (1981), med spanjem ohranja normalno dihanje in preprečuje smrčanje.
- Polimerni material (1988), plastični material iz katerega so narejeni avstralski bankovci in so obstojnejši od klasičnih bankovcev.
- Forenzična svetilka (1989), ki pokaže prstne odtise.
- WI-FI (brežična) tehnologija (1992), ki jo danes uporablja več kot bilijon ljudi po svetu.

- Multifokalne (progresivne) kontaktne leče (1992).
- Google (maps) zemljevidi (2000), nam pomagajo najti lokacijo in načrtovati potovanje kamorkoli po svetu.
- Cepivo za preprečevanje raka materničnega vratu (2006).

Za konec sem ohranila dobrobit, ki je v današnjem svetu, žal, kljub dragocenosti, prezrta. **Avstralski domorodci Aborigini so izumili trajnostno družbo.** Imeli so učinkovit sistem požarnega kmetovanja, delovali so po ustaljeni praksi, da so jemali le tisto, kar so potrebovali, razvijali so poseben odnos z naravo, razumeli in spoštovali so zemljo, še danes v marsikateri skupnosti delijo med sabo vse kar nekdo zasluži. Niso si kopicili predmetov ali premoženja. Bogastvo je bilo nepomembno, saj so živeli v vrtu, kjer je bilo vsega dovolj za vse. Pokazali so nam, da bi njihov sistem življenja lahko trajal neomejeno in vendar jih skoraj nihče ne posnema.

"Tako pravi Gospod: Stopite na pota in glejte ter poprašujte po starih stezah, katera je pot dobrega, in hodite po njej, in najdete pokoj dušam svojim." (Sveto pismo, Jer. 6:16)

Naj leto 2021 zaznamujejo dobre odločitve.

IMELI SMO LJUDI... ANA DRNOVŠEK Borut Pogačnik

Ana Drnovšek, prva z desne

Foto: ZIFS

Decembra je tiho odšla **Ana Drnovšek**, ki je bila dolgoletna članica Zdrženja Invalidov – Foruma Slovenije. Nobeno predavanje, izmed mnogih, ki smo jih organizirali v zadnjih 20. letih, ni minilo brez njene prisotnosti. Čeprav je težko hodila in imela tudi nekaj bolezni, smo vedno poskrbeli, da se je lahko udeležila prav vsakega srečanja. Njen zadnji dom je bil DSO Moste, kjer smo jo redno – enkrat na teden, obiskovali in ji nudili vso oporo in uteho, ki jo je v tem času še bolj potrebovala. Ostala nam bo v lepem spominu, ko v njenem in tudi v primeru drugih starejših članov, lahko trdimo, da jih ni in jih tudi nikoli ne bo zapustila tista človeška radovednosti, ki nam daje veter v jadra optimizma!

EMA MIHELIČ Borut Pogačnik

Ema Mihelič ob našem zadnjem srečanju, decembra 2019 Foto: ZIFS

Ema Mihelič je tudi našla svoje zadnje bivališče v DSO Preddvor, kjer smo jo tudi redno obiskovali, saj so vsi naši člani, tudi ko gredo v različne domove, vedno deležni naših programov, še posebej pa programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja. Gospa Ema je bila živi leksikon dogodkov iz zgodovine v rodni Škofji Loki, kjer je živela praktično vse svoje življenje. V zadnjem času pa je morala v dom, ker je živela sama in ni imela možnosti, da bi bilo za njeno življenje boljše poskrbljeno. Odlična povezava s svetom, smo bili mi, ker nas je potrebovala po človeški plati, saj kot pravi stari slovenski pregovor: »Človeku ni dobro samemu biti!«

Spominjam se najinega zadnjega srečanja ob prehodu v novo leto 2020, ko še ni bilo niti slutiti, da bo tisto leto, tako močno poseglo v vse stike med ljudmi. Vendar kljub temu, smo in še izvajamo vse programe, skupaj s strokovnimi službami DSO-jev in tudi preko mobilnih telefonov, ki so zdaj tudi pri starejši populaciji skorajda del njihove dnevne opreme. Spominjam se še, da je ob slovesu dejala: »No, se pa spet vidimo decembra 2020...« Žal se nisva več videla, verjamem pa, da je, tako mirna in spokojna, tudi tako odšla v objem večne svetlobe.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 2539, 1109 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679

e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (NSIOS), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Jože Globokar (ZPS), Pavel Kranjc (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Jože Ocvirk (Društvo za zdravje naroda), Alen Kofol (Sonček), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)